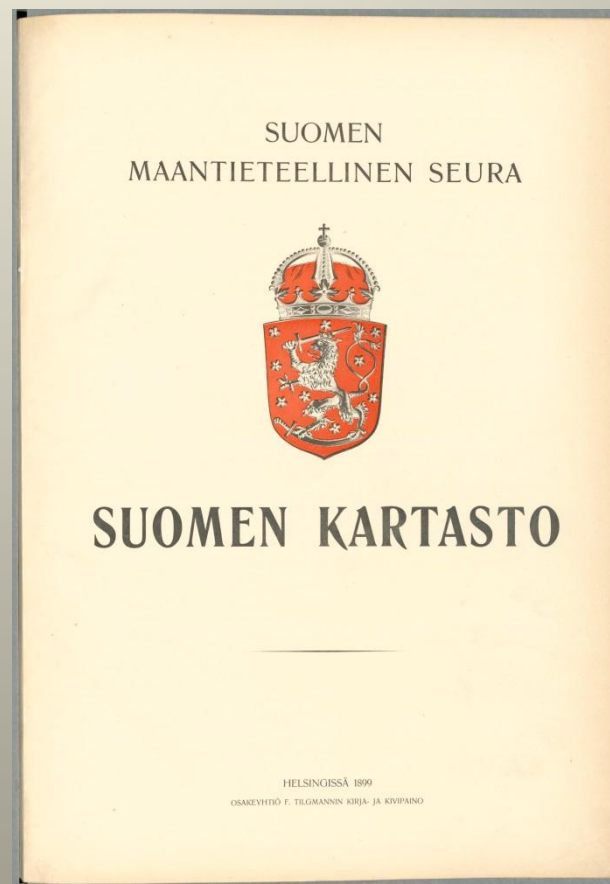

Eesti rahvusatlas

Taavi Pae
TÜ geograafia osakond

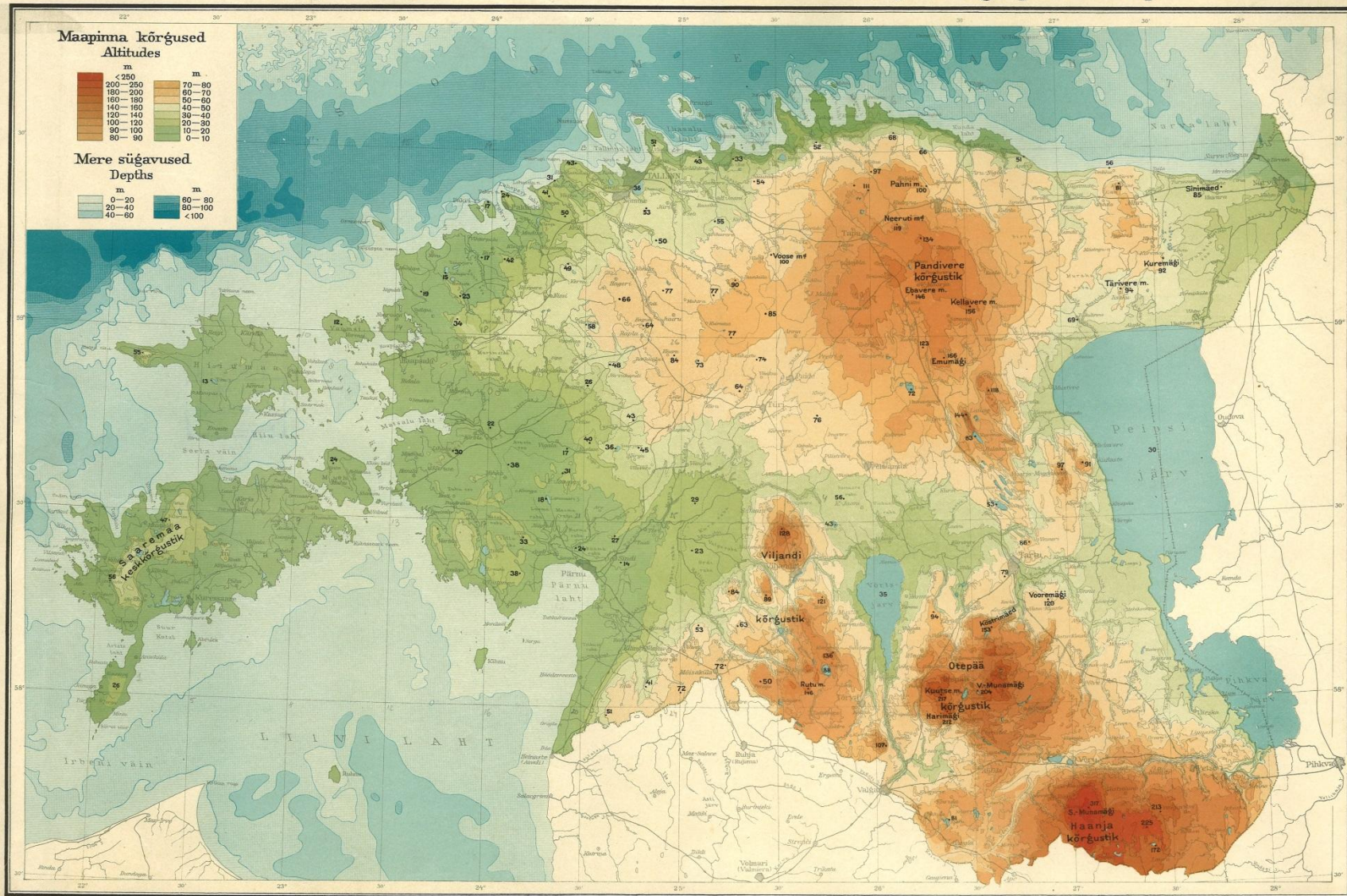

- Maailma esimene rahvusatlas koostati meie põhjanaabrite juures 1899. aastal ja edaspidi on sellest ilmunud kuus trükki (*Suomen Kartasto*).

- 1936. aasta lõpus loodi Loodusuurijate Seltsi juurde kartograafiakomisjon, mille esimees oli geograafiaprofessor August Tammekann
- 1938. aastal sõnastas A. Tammekann Eesti rahvusatlase eesmärgi:
 - “See teos oleks üheks iseseisvas Eestis oma maa ja rahva uurimise alal tehtud teadusliku töö kokkuvõtlikuks väljendajaks ja tutvustajaks...”

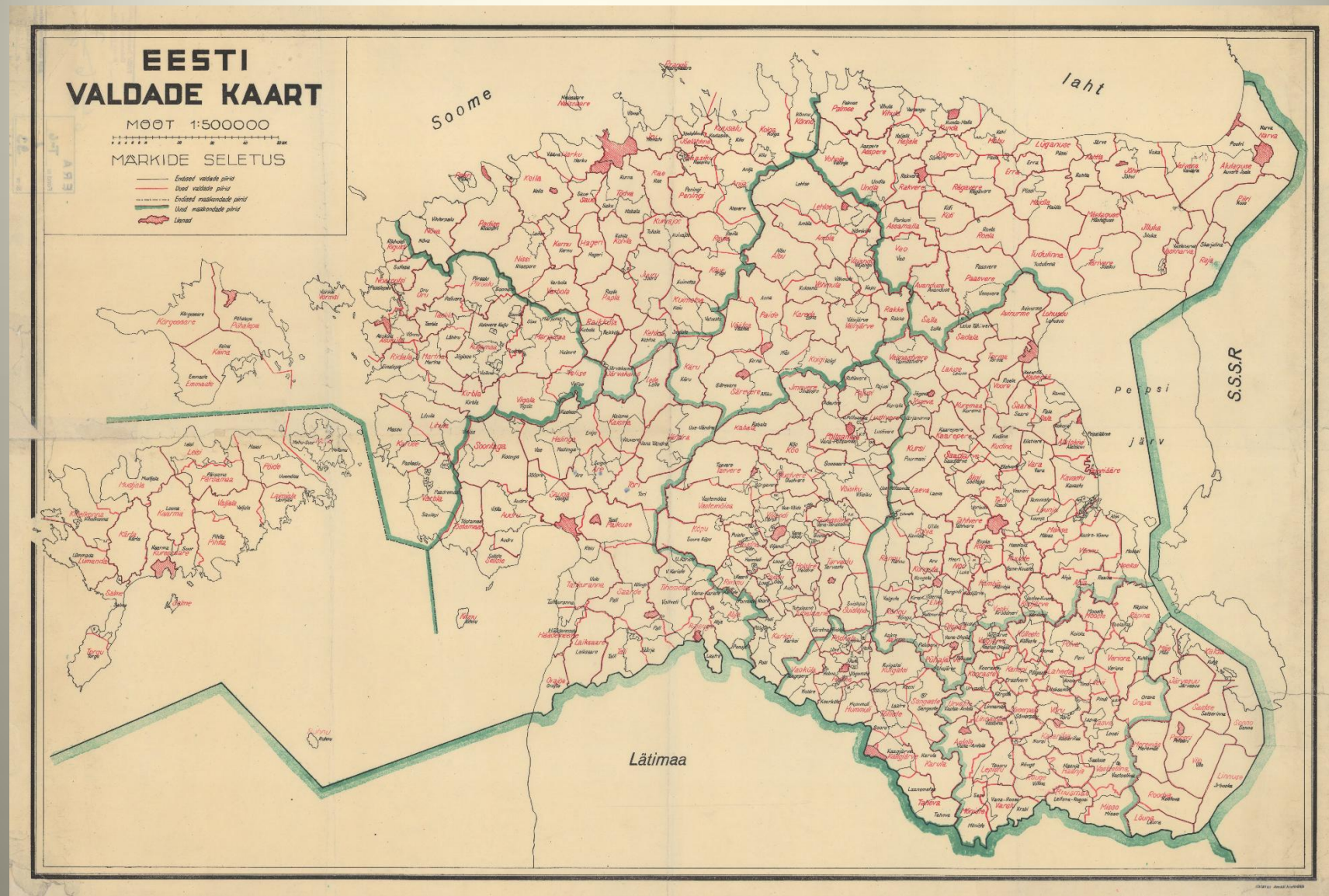

- Digi vs traditsiooniline vs kombinatsioon
- Keelsus
 - Mis keeles?
- Kompositsioon
 - Eri vihikud/raamatud
 - Üksiklehed
 - Raamat (tervikköide)
 - Kaart pluss tekstiköide
- Konseptsioon
 - Kaardikeskne
 - Tekstikeskne
 - Pildikeskne
- Sihtrühm
 - õppeotstarbeline?
 - rahvaatlas
 - Nt. atlas kui promoväljaanne ja propaganda vahend

ÜLDPRINTSIIBID

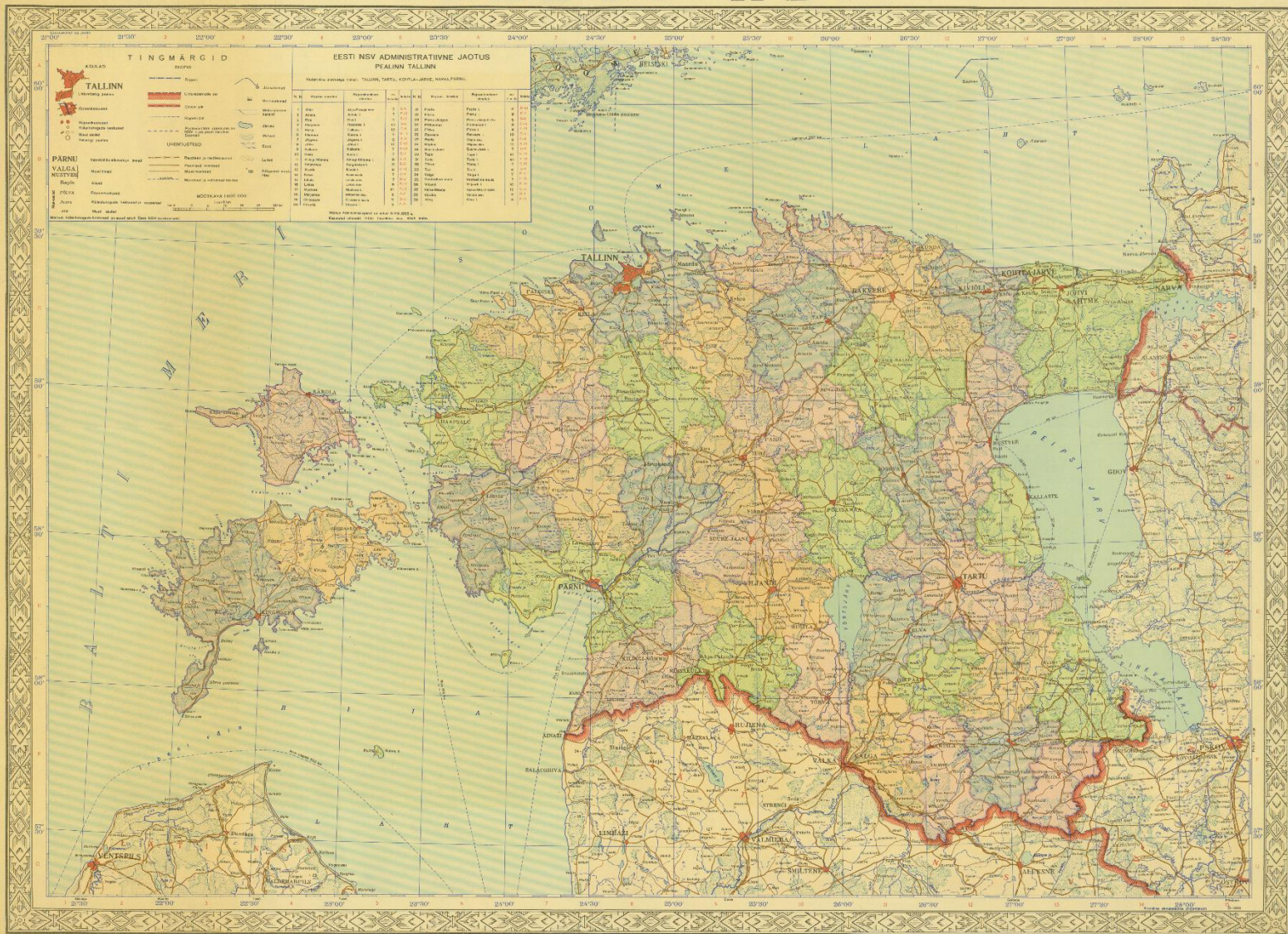
- Eesti rahvusatlas on Eesti praegust ja endist elu-olu käsitlev kartograafiline teatmeteos, mille eesmärk on näidata 100 aasta jooksul toimunud muutusi ja arenguid.
- Atlase formaat on 30*30 cm kujuline ruut.
- Igal paarisleheküljel tuleb enamasti käsitlemisele üks teema. Ühe teema käsitlemisel võib kasutada ka mitut paarislehekülge
- Põhikaardid Eesti kujutisega on mõõtkavas 1: 1 000 000 (A3); 1: 1 500 000, 1: 2 000 000 ja 1: 3 000 000, võimalikud on ka erimõõtkavad ja väljavõtted.
- 1: 1 000 000 kaarte on atlases piiratud arvul ning nende puhul kasutatakse murdmistehnikat.
- Ükski kaart ei kulge üle atlase kokkupaneku murdekoha (köitekohalt, lehekülgede keskelt).
- Atlas on eestikeelne, kaartide nimekiri ja legend on ka inglisekeelne. Atlase lõpus on väiksemas kirjas toodud tekstide inglisekeelsed tõlked.

HALDUSJAOTUSE KAARDID

Eesti valdade kaart (ERA, f. T-6, n. 1, s. 93, l. 1)

E E S T I N S V

NSV Lääne-Suomen läänin geodeettinen ja
karttografia osasto
Moskva
1955 g.

[illegible]

Ülo Hj. Müllerhof, 1978. Eesti aastal 2000. Tulimuld.

VEEL NÄITEID

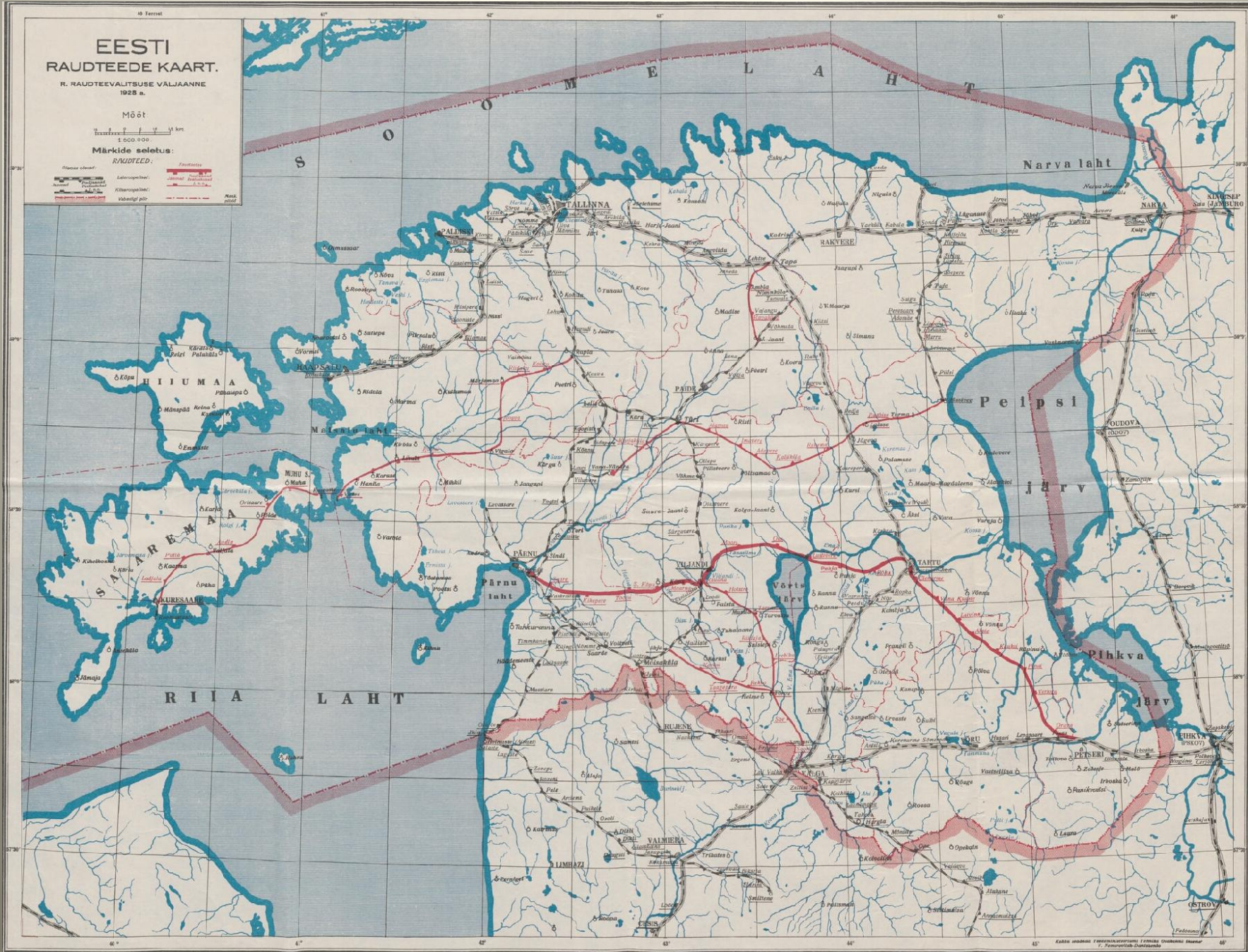
RAUDTEEDE KAArt.

R. RAUDTEEVALITSUSE VÄLJAANNE

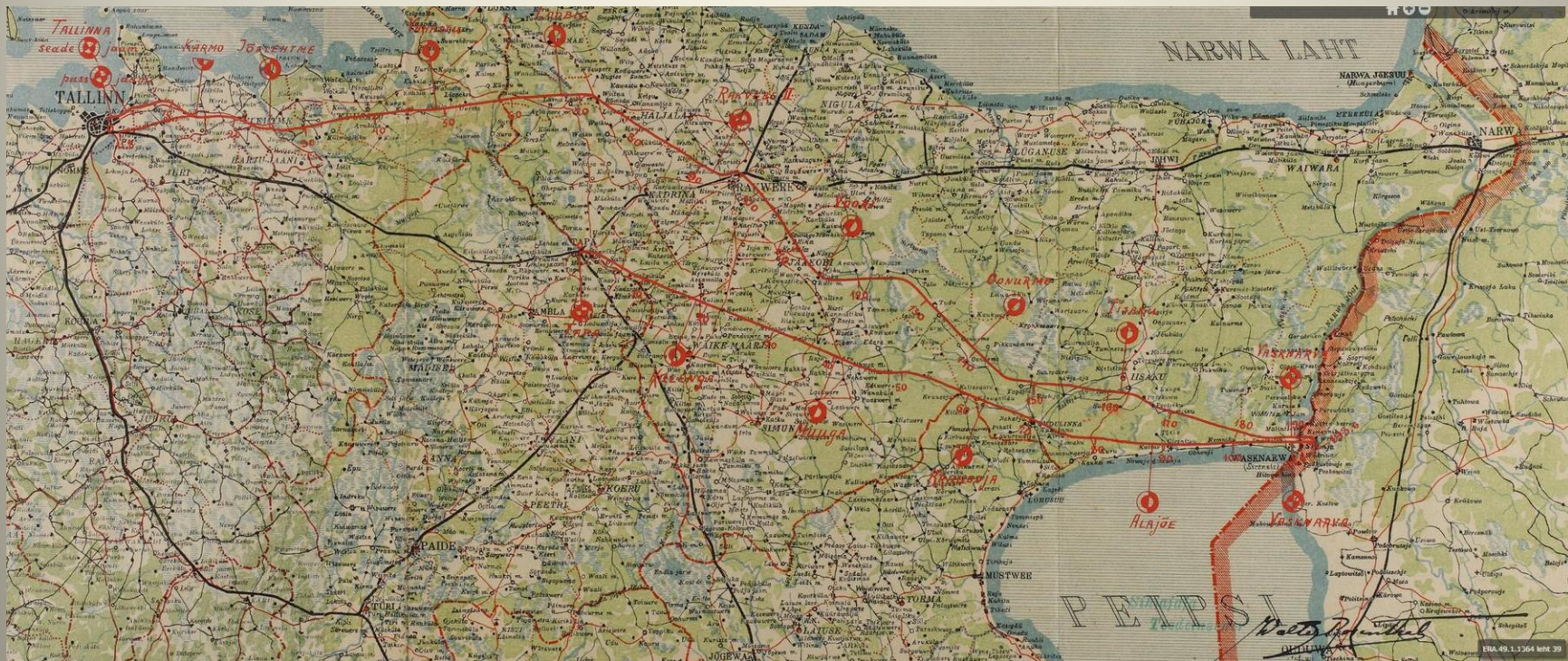
Môôt

Märkide seletus:
RAUDTEED:

Glomus albidum: *Lutomyces* sp.: *Rhizoglyphus* sp.: *Vibrio* sp.:

*Kelvin Isobyan, Teodorik Astoriansi, Temika Oshiboni, Inena
I. Kemurvilish, Oshiboni*

Planeeritav Tallinna—Moskva raudtee (ERA.49.1.1364)

[illegible]

Siis: Niisugune paarit sai väljajagatud rejasuimne riigi delegats. omadele, kes olid esitatud I Rahvatulene täisnagu paariatut geof. 1920a. ja sellele oli see paarit nii ildele Eesti valariigi esimeses geografilises riigis paariatut

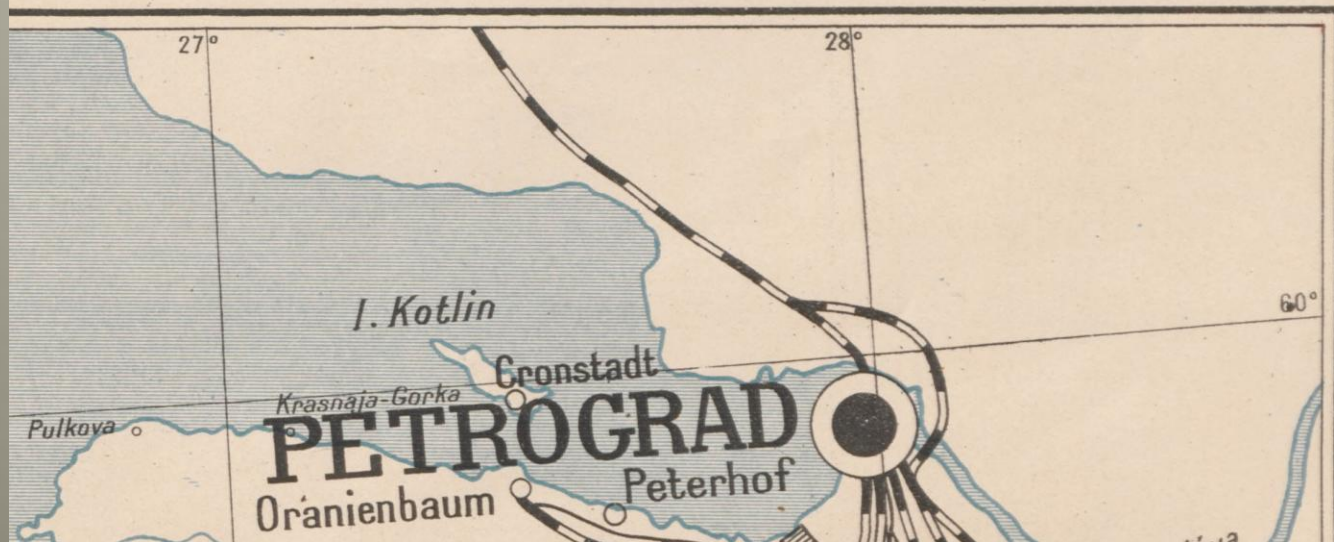

Parisi Eesti Saatkonna wäljaanne. (Édition de la Délégation esthonienne à Paris.) Janvier 1920

Märkus: Tegelik riigi piir rahulepingu järel Vene-
ja valeriitide järel satiga on naartil trükitud punase
värvi Pansis sügüel 1920 a.

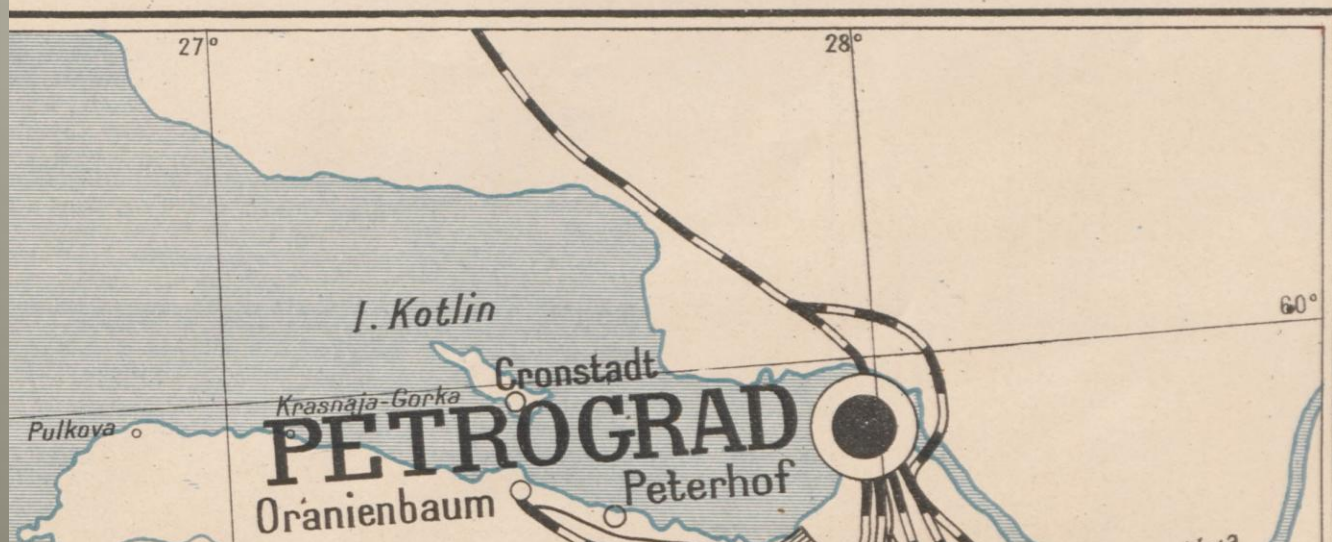
Märkus: Nüüguune kaart sai väljajagatud neljakümne riigi
delegatsioonidele, kes olid esitatud I Rahvasteliidu täiskogu
suuslehel genfis 1920a. ja sellega oli see kaart nii
ütelda Eesti wahariigi esimiseks geograafiliseks riigi kaardiks

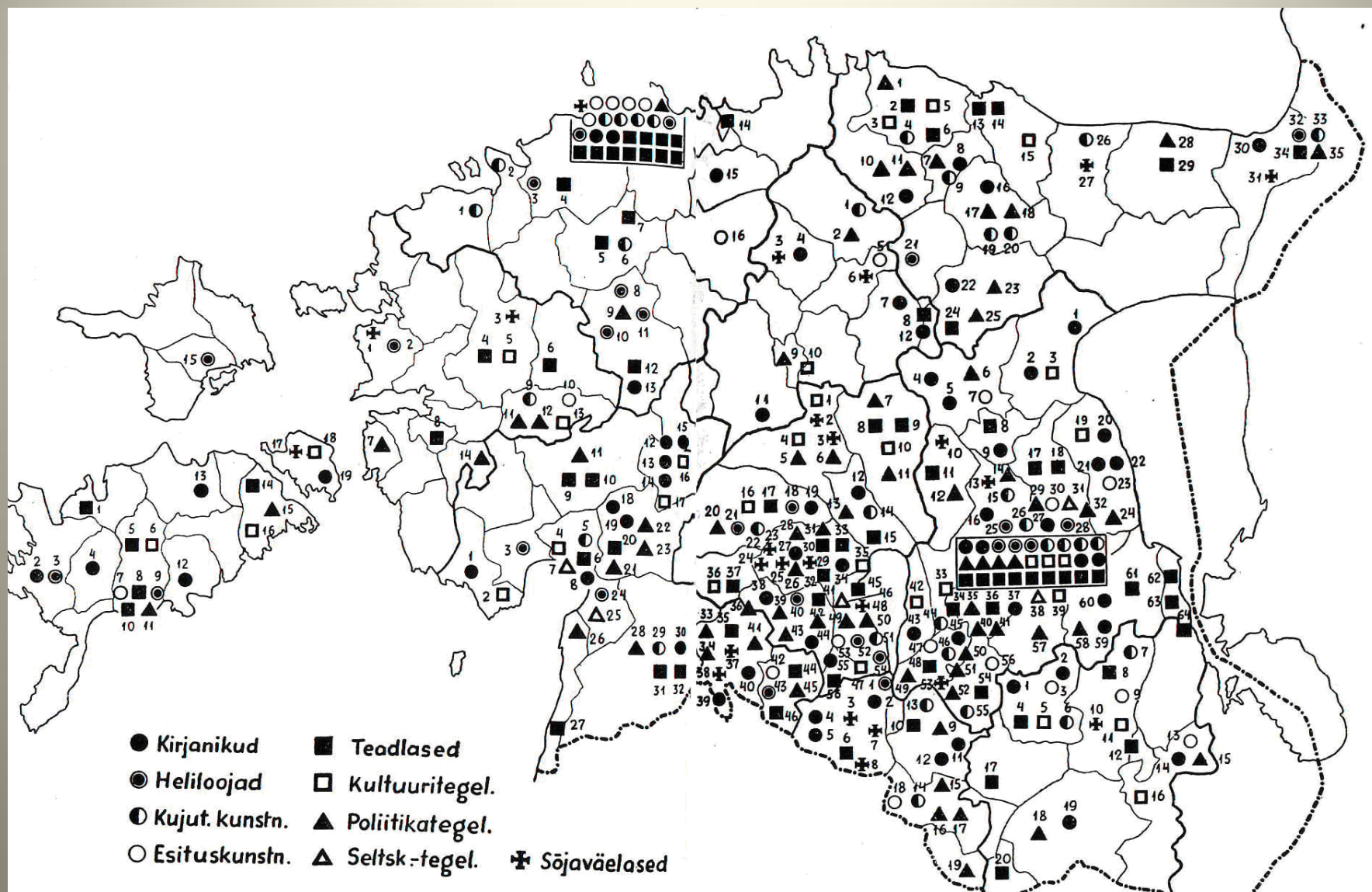
J. Laidoner.

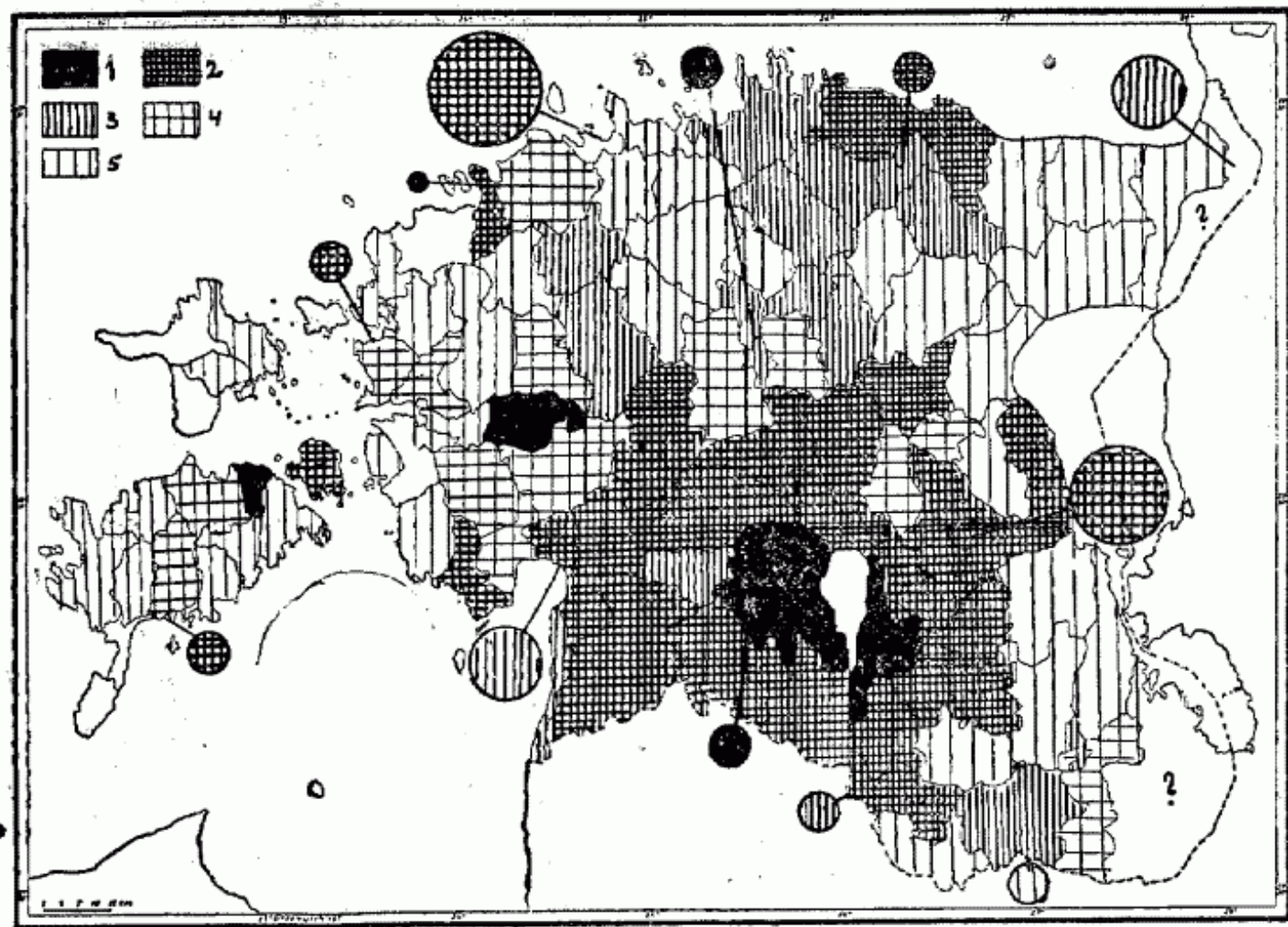
Märkus: Nüüguune kaart sai väljajagatud neljakümne riigi
delegatsioonidele, kes olid esitatud I Rahvasteliidu täiskogu
suurelõul genfis 1920a. ja sellega oli see kaart nii
ütelda Eesti vahariigi esimeseks geograafiliseks riisit kaartiks

J. Laidoner.

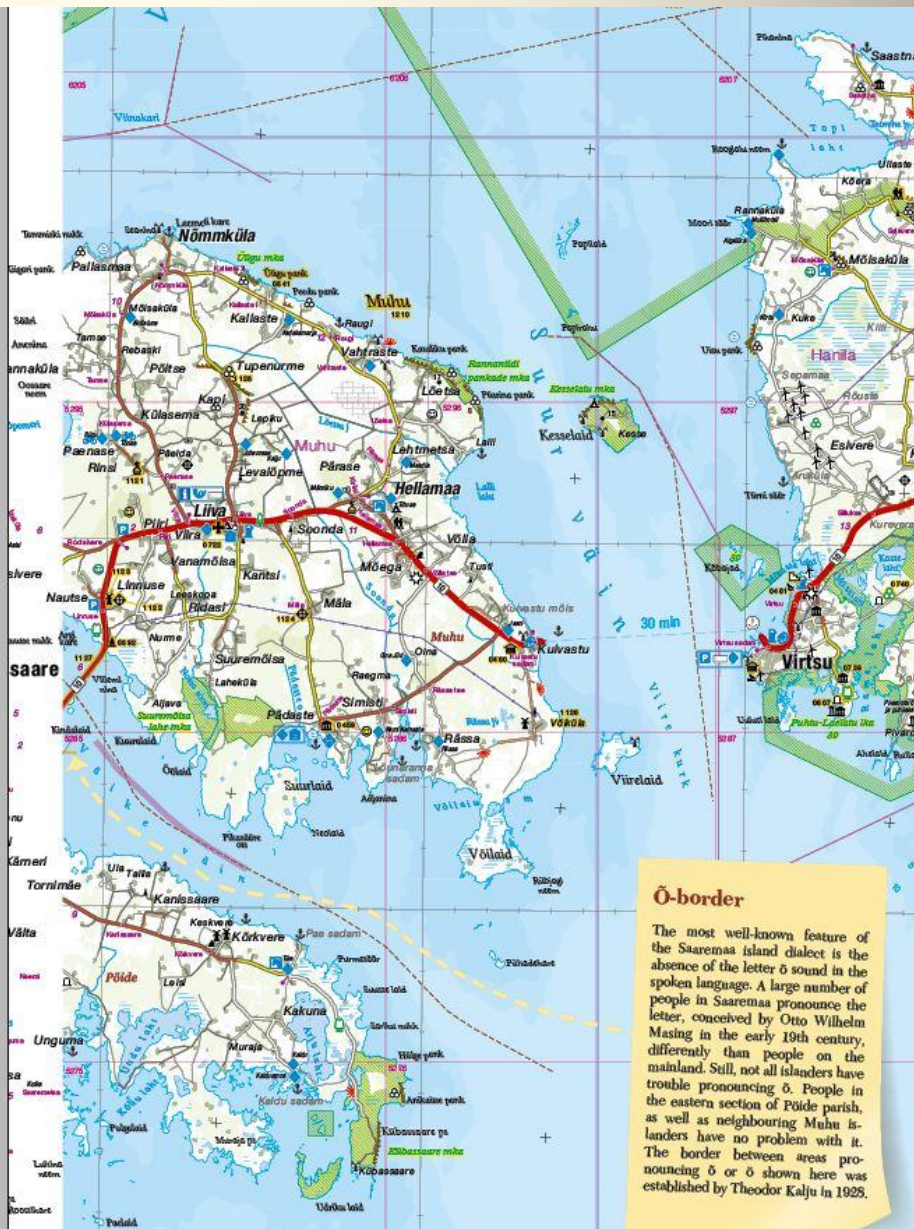
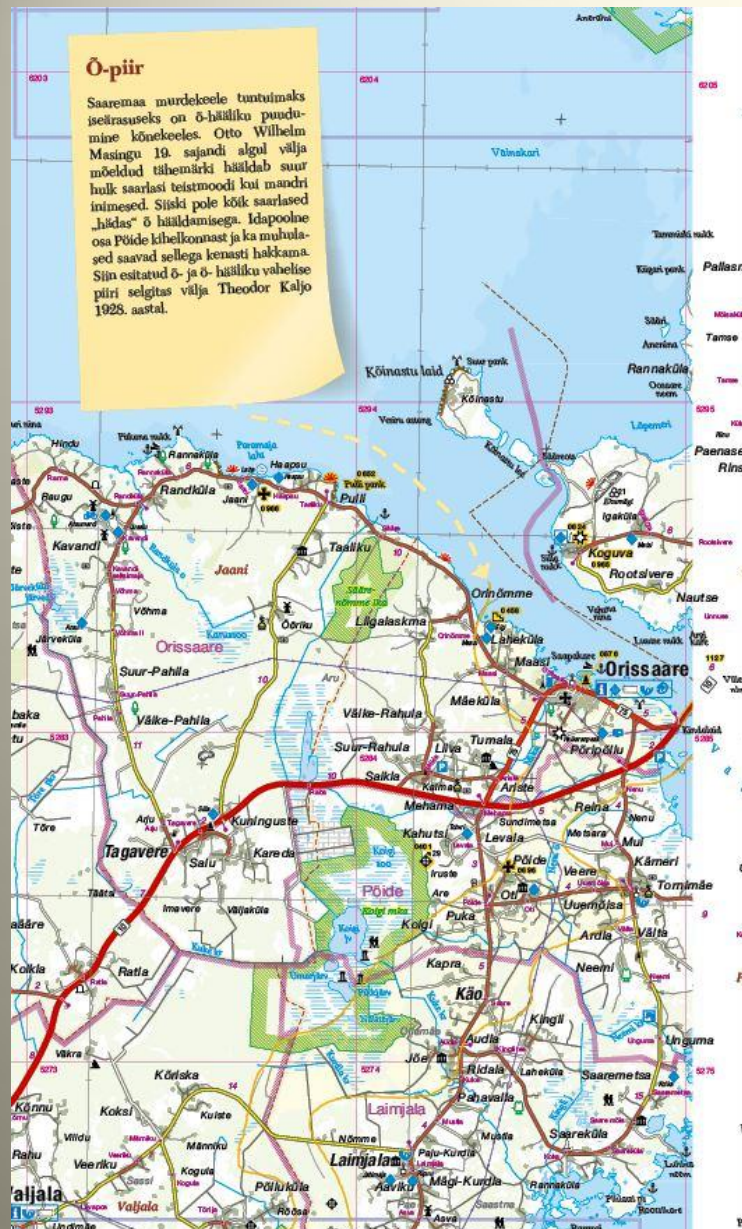
August Miks (1938, Eesti Kirjandus)

Kartogramm 2. EBL-s käsitletud eesti rahvusest isikute sünnikohtade suhteline tihedus võrreldes 1881. a. rahvaloenduse andmetega: 1. EBL-s esinev isik vähem kui 600 elaniku kohta, 2. EBL-s esinev isik 601—1000 elanikukohta, 3. EBL-s esinev isik 1001—1500 elaniku kohta, 4. EBL-s esinev isik 1500—2000 elaniku kohta, 5. EBL-s esinev isik enam kui 2000 elaniku kohta

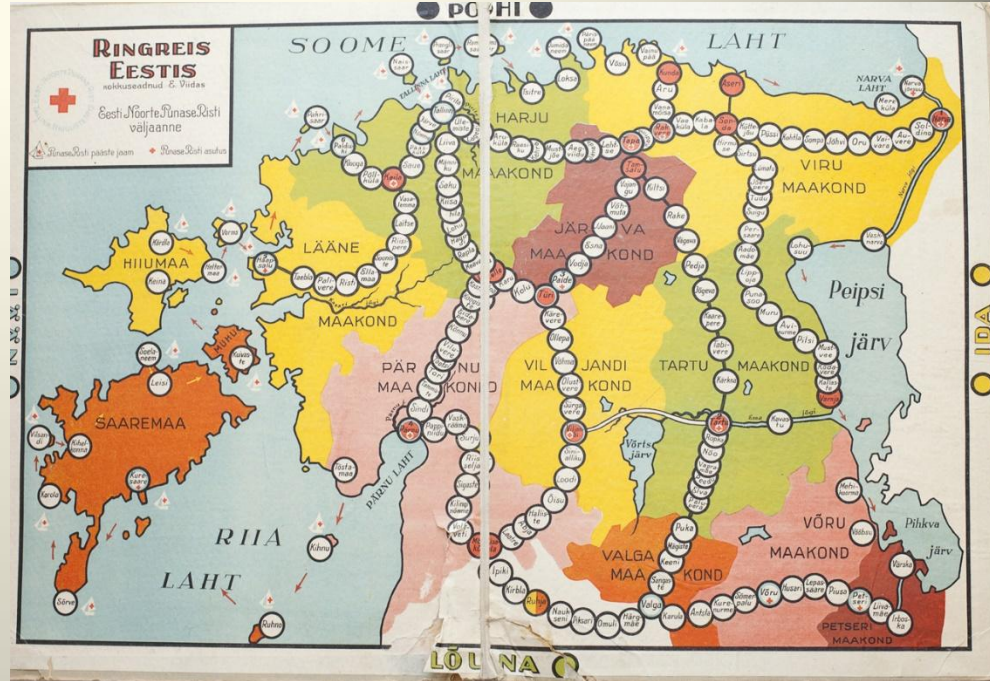
Õ-piir

Saaremaa murdekeele tuntuimaks iseloomuseks on õ-hääliku puudumine kõnekeeles. Otto Wilhelm Masingu 19. sajandi algul välja mõeldud tähenäriki hääldab suur hulk saarlasi teistmoodi kui mandri inimesed. Siiski pole kõik saarlased „hildas“ õ hääldamisega. Idapoolne osa Põide kihelkonnast ja ka muhulased saavad sellega kenasti hakkama. Siin esitatud õ- ja õ- hääliku vahelise piiri selgitas välja Theodor Kaljo 1928. aastal.

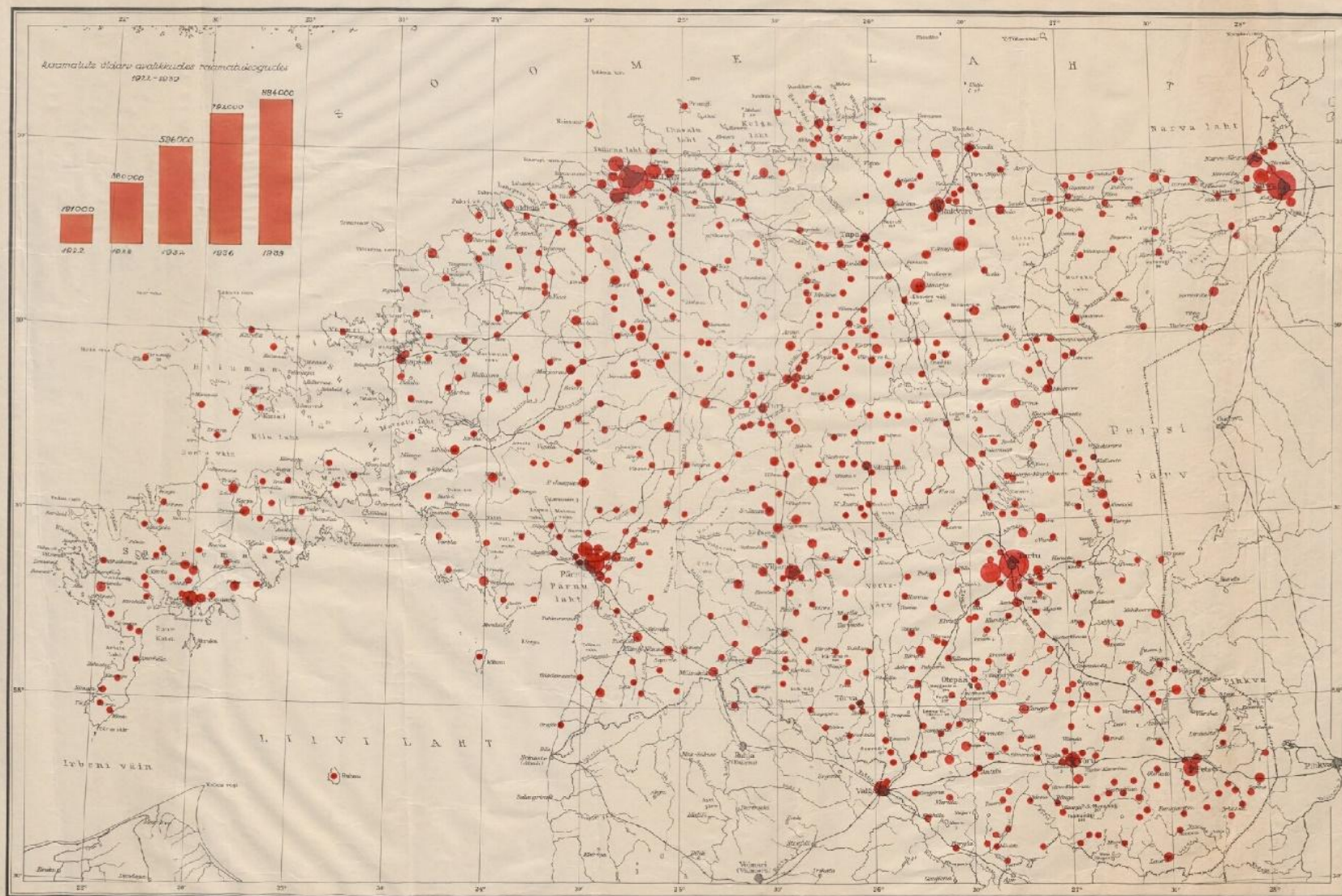

Õ-border

The most well-known feature of the Saaremaa island dialect is the absence of the letter *õ* sound in the spoken language. A large number of people in Saaremaa pronounce the letter, conceived by Otto Wilhelm Masing in the early 19th century, differently than people on the mainland. Still, not all islanders have trouble pronouncing *õ*. People in the eastern section of Põide parish, as well as neighbouring Muhu islanders have no problem with it. The border between areas pronouncing *õ* or *o* shown here was established by Theodor Kaljo in 1928.

AVALIKKUDE RAAMATUKOGUDE VÕRK EESTIS 1932

● raamatukogud vähem kui 500 raamatuga

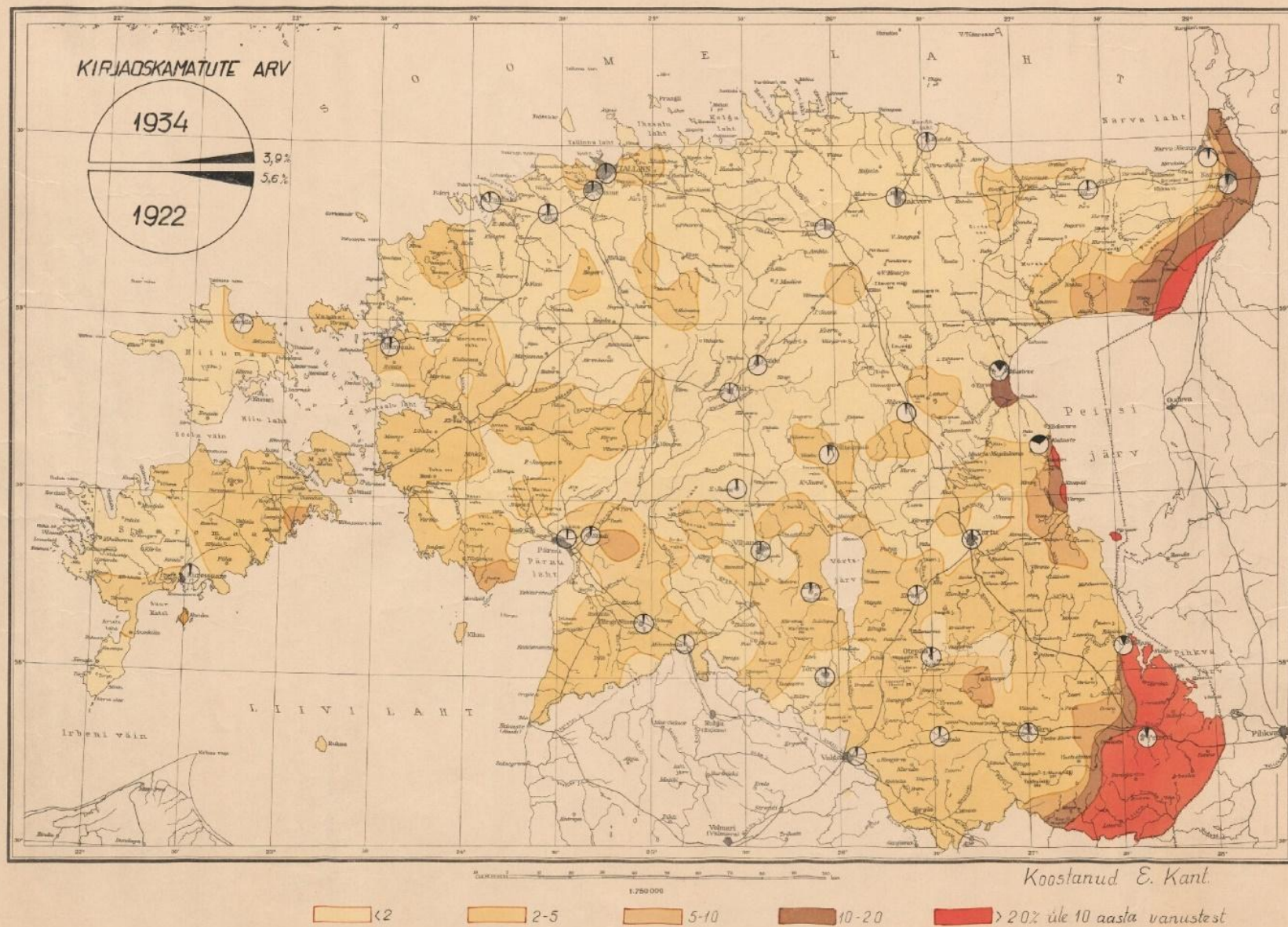
● " 500 - 1000 "

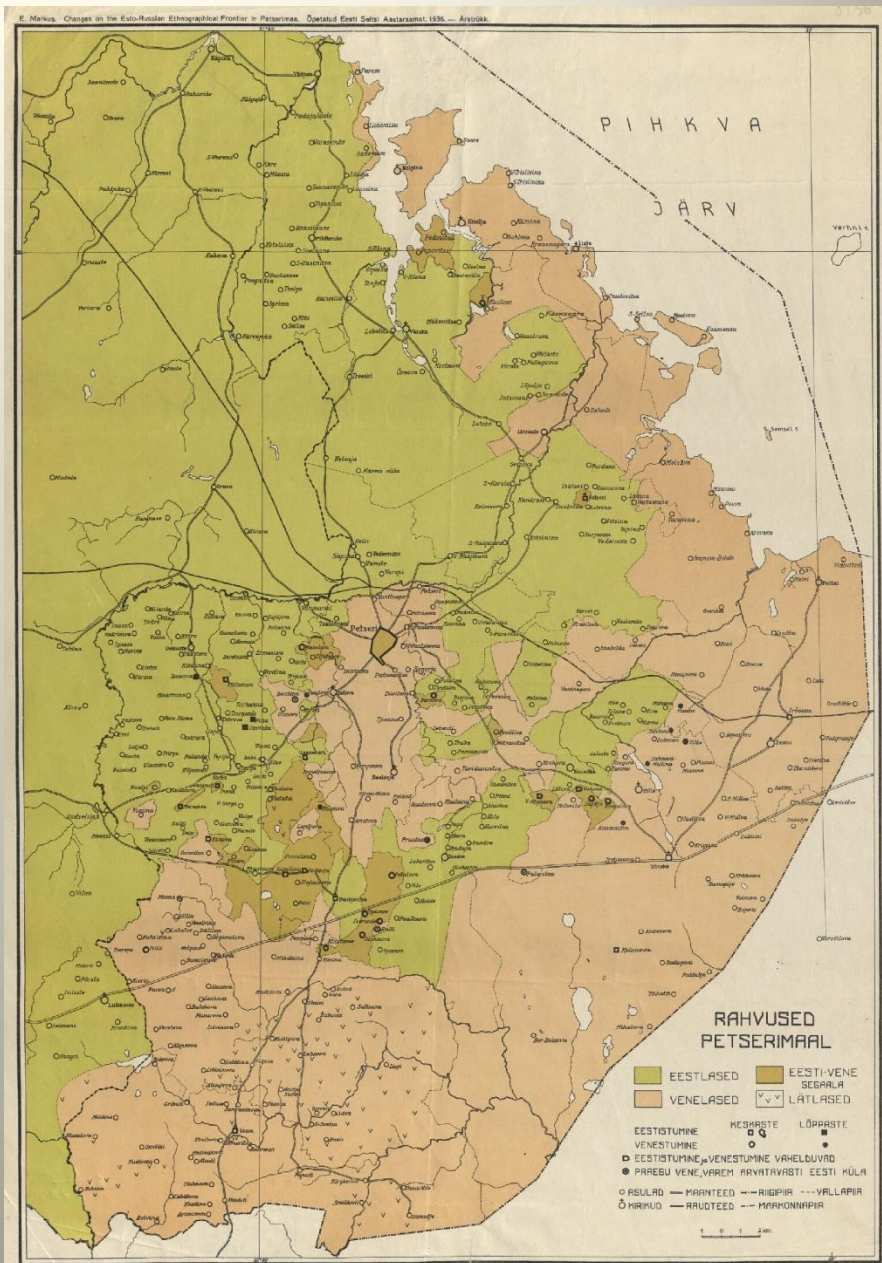
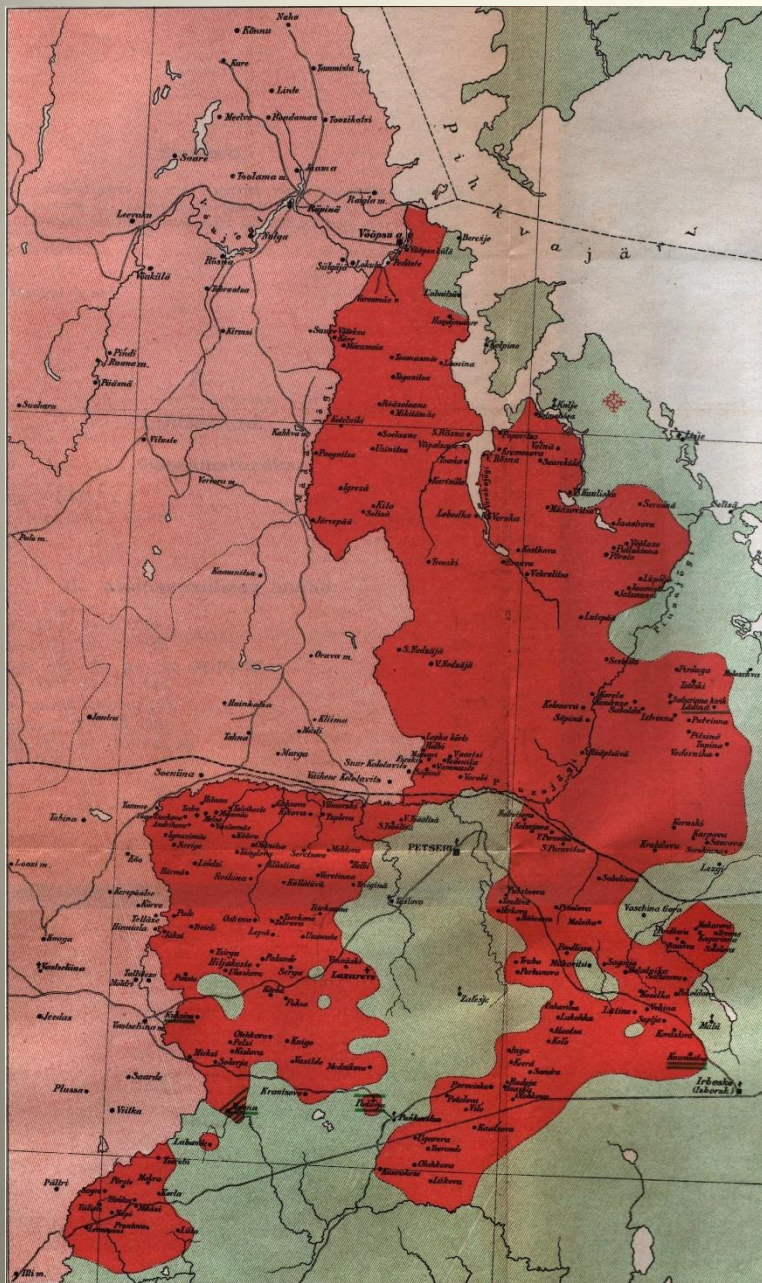
● " 1000 - 2500 "

● raamatukogud 2500-10000 raamatuga

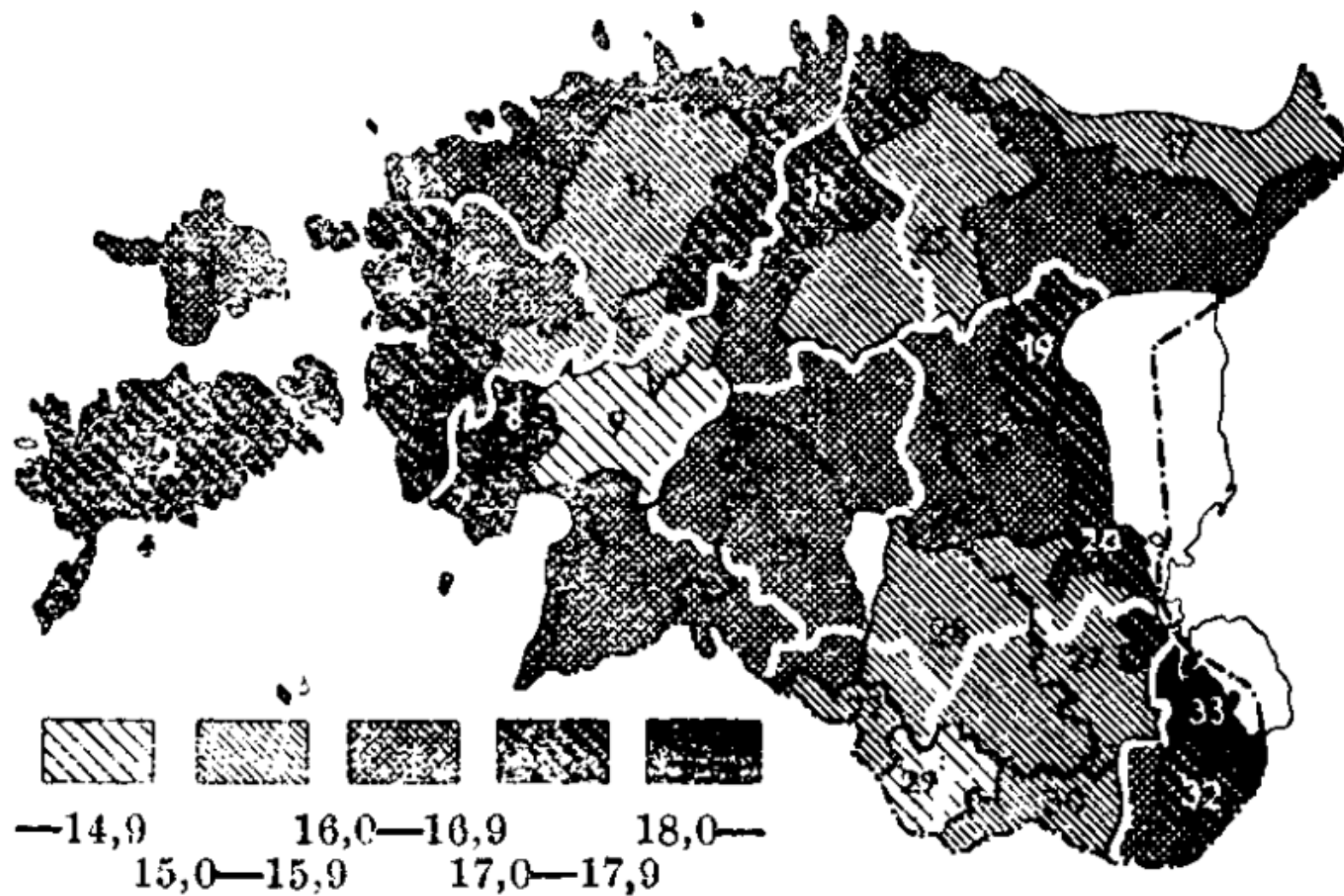
● " enam kui 10000 "

KIRJAOSKAMATUTE LEVING EESTIS 1934

Suremus paigastike järgi — Mortalité d'après les régions.

Maade piirid — valged.

Paigastike piirid — mustad.

Täna kuulamast!

Atlase eeltöid on toetanud riiklik programm
„Eesti keel ja kultuurimälu II (2014-2018)“